

Nodokļu maksātāja reitings – ceļvedis godīgai uzņēmējdarbībai

Tiešsaistes seminārs

Līdzfinansē
Eiropas Savienība

2027
Nacionālās
attīstības aģentūra

Valsts ienākumu
dienests

A
B
C
N
J

Seminārs 10.01.2024.

Par A reitinga priekšrocībām	1
Par algas lomu reitinga aprēķinā	2
Praktiskie jautājumi	5
Individuālās situācijas	6
Vispārīga informācija	11

Par A reitinga priekšrocībām

Padziļinātās sadarbības programmas Zelta līmenim bija obligāts nosacījums uzturēt nodokļu risku reģistru. Vai jaunajā reitingu sistēmā A līmenim šī prasība pastāvēs?

Nē, nepastāvēs. Jaunajā reitinga sistēmā VID priekšrocības saņem visi uzņēmumi ar A līmeni un neatkarīgi no tā, vai uzņēmumā ir ieviesta nodokļu vadība.

Kādā situācijā A reitinga uzņēmumam VID varētu atteikties izsniegt vai pagarināt licenci?

Priekšrocība, tieši tāpat kā līdz šim Padziļinātās sadarbības programmas Zelta un Sudraba līmeņa dalībniekiem, ir saīsināts iesnieguma izskatīšanas laiks.

Pārējās prasības par iesniedzamajiem dokumentiem vai atbilstības kritērijiem ir visiem vienādas.

Arī A reitinga uzņēmumiem VID neizsniegs vai nepārreģistrēs licenci, ja nebūs iesniegti visi dokumenti vai nebūs samaksāta valsts nodeva, protams, pirms negatīva lēmuma pieņemšanas, aicinot novērst konstatētās neatbilstības.

Visi gadījumi, kādos VID ir tiesīgs neizsniegt vai nepārreģistrēt licenci, noteikti Ministru kabineta 2005. gada 30. augusta noteikumu Nr. 662 "[Akcīzes preču aprites kārtība](#)" 35., 35.1, 35.2, 36., 36.1 punktos.

Vai akcīzes noliktavu operatoriem tāpat kā iepriekš būs pieejama atlaide galvojumam?

Jā, arī turpmāk apstiprinātiem akcīzes preču noliktavu turētājiem būs tiesības saņemt iesniedzamā vispārējā nodrošinājuma samazinājumu saskaņā ar Ministru kabineta 2019. gada 12. februāra noteikumu Nr. 72 "[Noteikumi par akcīzes nodokļa nodrošinājumiem](#)" nosacījumiem.

Par algas lomu reitinga aprēķinā

Nosakot algas lomu reitinga aprēķinā, VID izvēlējās stratēģiju, kas nodrošina līdzsvaru starp diviem būtiskiem apsvērumiem:

1. nesamērīgi zemas algas, kas neatbilst komersanta pamatdarbības veidam un situācijai darba tirgū, ir būtisks aplokšņu algu riska indikators;
2. godprātīgam komersantam var iestāties apstākļi, kad atsevišķu darbinieku darba samaksa ir zema, kas tiek ņemts vērā reitinga algoritmā.

Tādējādi:

- reitingā tiek salīdzināti vienas nozares uzņēmumi viena reģiona ietvaros – ja šajā reģionā un nozarē ir raksturīgs zems atalgojums, tas tiek ņemts vērā reitingā;
- Algas "ticamības" diapazons vidējai algai "A" reitinga novērtējumam ir izteikti plašs – 50% no vidējās algas nozares-reģionā. Tas ir pietiekami plašs, lai aptvertu tipveida situācijas, kad darbinieks saņem mazāku atalgojumu: studentu, pensionāru un jaunu māmiņu nodarbināšana. Kā rāda darba devēju ziņojumu statistikas dati, lai aptvertu visas šīs situācijas (atkarībā no darbības jomas), pietiktu ar 5%-30% ticamības diapazonu.

Aplokšņu algas ir viena no Latvijas ekonomikas sāpīgākajām problēmām. Pētījumi par ēnu ekonomiku norāda, ka lielākais ēnu ekonomikas īpatsvars ir tieši saistībā ar aplokšņu algu izmaksām. Ikgadējā Stokholmas Ekonomikas augstskolas Rīgā Ēnu ekonomikas pētījuma rezultāti liecina, ka Latvijā nozīmīgākā ēnu ekonomikas komponente 2022. gadā bija aplokšņu algas, kas veido 46,7 %. Tāpat pētījumā secināts, ka "mazāki uzņēmumi (pēc nodarbināto skaita) iesaistās ēnu ekonomikā

vairāk kā lieli uzņēmumi". Arī pēc VID pēdējā veiktā novērtējuma 2022. gadā nedeklarētās darba samaksas īpatsvars komercsektorā veidoja 17,5 %.

VID reitinga novērtējumā izmantotais algoritms.

Reitinga augstākā novērtējuma "A" saņemšana darba samaksas vērtējuma kontekstā ir atkarīga no vidējās darba algas atbilstības šādiem rādītājiem:

- vidējā darba samaksa ir mazāka vai vienāda ar valstī noteikto minimālās mēneša darba algas apmēru;
- vidējā darba samaksa nesasniedz būvniecības nozares ģenerālvienošānās dokumentā noteikto minimālās mēneša darba algas apmēru;
- vidējā darba samaksa ir mazāka vai vienāda ar 50 % no mēneša vidējās darba samaksas attiecīgajā nozarē un reģionā (salīdzinājumā ar CSP datiem par strādājošo mēneša vidējo bruto darba samaksu pa darbības veidiem reģionos par 2023. gada otro ceturksni:
https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_EMP_DS_DSV/DSV051c (aprēķināšanas metodoloģija ir aprakstīta sadaļā "Metadati un piezīmes"))).

Pastāv dažādas metodes vidējās darba samaksas novērtēšanai uzņēmumā. Reitinga noteikšanai tiek izmantots vidējais darba samaksas lielums, kas tiek aprēķināts vienkārši un saprotami, un ir redzams EDS. Uzņēmuma vidējās darba samaksas aprēķinā neizmanto un neieskaita tos darbiniekus, kuri konkrētā mēnesī nav saņēmuši darba samaksu. Tas nozīmē, ka aprēķinā netiek ņemti vērā tie darbinieki, kuriem nav aprēķināta darba alga, piemēram, darbinieki, kuri atrodas ilgstošā prombūtnē.

VID izvēlēties šo algoritmu, pamatojoties uz šādām pamatnostādņēm:

- salīdzināšana ar oficiālās valsts statistikas datiem;
- algoritms ir vienkārši izprotams;
- vienas nozares uzņēmumu salīdzināšana viena reģiona ietvaros – ja šajā reģionā un nozarē ir raksturīgs zems atalgojums, tas tiek ņemts vērā reitingā;
- noteiktais pieļaujamais līmenis 50% no vidējā rādītāja nozarē/reģionā ir salīdzinoši zems, kas ir pietiekams, lai "nosegtu" individuālas situācijas, kad darbinieks saņem mazāku atalgojumu. Ja būtu iespējams formalizēt individuālas situācijas niansēti un objektīvi pamatoti, kā salīdzināšanas bāze būtu jāizmanto vidējā darba alga nozarē/reģionā nevis 50 % kā pašlaik.

Būtiski apsvērumi saistībā ar darba samaksas novērtējuma algoritma izmantošanu:

1. Izmantojam vidējo darba samaksu nevis stundas tarifa likmi šādu apsvērumu dēļ:
 - Apzināta stundas tarifa likmes "mākslīga" tuvināšana vidējiem rādītājiem, neatspoguļojot reālo nostrādāto stundu skaitu. VID ir novērojis, ka tieši nostrādāto stundu nepilnīga deklarēšana, deklarētās darba samaksas aprēķinā

izmantojot vismaz vidējo stundas tarifa likmi, ir veids kā nereti notiek izvairīšanās no pilnas darba samaksas deklarēšanas un attiecīgi darba algas nodokļu nomaksas. Kā piemēru var minēt taksometru nozari, par kuru tiek saņemti taksometra platformu dati: te nedeklarētās darba stundas veido 25% - 30% (atkarībā no sezonas). Darba stundu neuzskaitīšanas problemātika ir apzināta arī nodokļu kontroles rezultātā. Secinājām, ka darba stundu skaits nav rādītājs, uz kuru ticamību var pilnīgi paļauties, līdz ar to arī no šī rādītāja atveidotās stundas tarifa likmes ir vairāk indikatīvās;

- Stundas tarifa likmes rādītāji veidotu zemāku novērtējumu darba devējiem, kuri deklarē lielākas darba stundas, jo pēc VID datiem tiem uzņēmumiem, kas deklarē mazākas darba stundas, parasti vidējās stundas tarifa likmes ir augstākas nekā tiem, kas deklarē pilnu darba laiku;
- Darbinieki par darbu saņem algu, nevis tarifa likmi;
- Darba likuma 134. pants pirmā daļa nosaka, ka *darba līgumā darba devējs un darbinieks var vienoties par nepilna darba laika noteikšanu, kas ir īsāks par normālo dienas vai nedēļas darba laiku*. Ar šo likumdevējs ir noteicis, ka nepilnais darba laiks ir izņēmums nevis norma. Savukārt visu vai gandrīz visu darbinieku nodarbināšana uz nepilnu darba slodzi nav normāla biznesa prakse.

Šo iemeslu dēļ reitinga novērtējumā netiek izmantotas stundas tarifa likmes, jo tas nav godīgi attiecībā pret nodokļu maksātājiem, kuriem ir augsti darba samaksu un nostrādāto stundu rādītāji.

2. Arī mazie uzņēmumi saņem "A" novērtējumu.

Nodokļu maksātāju reitinga veidošanas principi nav saistīti ar uzņēmuma lielumu, līdz ar to mazam komersantam nepastāv šķēršļi iegūt reitinga vērtējumu "A". To, ka nodokļu maksātāju reitinga novērtējumu "A" var saņemt arī mazie uzņēmumi, apliecina statistika par uzņēmumiem noteikto nodokļu maksātāju reitingu. Statistika rāda, ka 39% no reitinga novērtējumu "A" saņēmušajiem uzņēmumiem ir uzņēmumi ar nodarbināto skaitu diapazonā no 1 līdz 3 darbiniekiem, t.i. mazie uzņēmumi.

Jautājumi par nestandarta situācijām: Vai no darbinieku skaita tiek izņemti BKA, ilgstoši slimojošie, studenti-praktikanti, nomas darbinieki, vasarā uz dažām stundām mēnesī nodarbināti jaunieši, tikai sestdienās nodarbināti ārsti, darbinieki, kas atlaisti pēc pārbaudes laika, papildus pamatdarbam izveidotā biznesā gūti mazi ienākumi?

Uzņēmuma vidējās darba samaksas aprēķinā neizmanto un neieskaita tos darbiniekus, kuri konkrētā mēnesī nav saņēmuši darba samaksu. Tas nozīmē, ka aprēķinā netiek ņemti vērā tie darbinieki, kuriem nav aprēķināta darba alga, piemēram, darbinieki, kuri atrodas ilgstošā prombūtnē vai valdes locekļi, kas algu nesaņem.

Savukārt nestandarta nodarbinātības formas netiek nodalītas no kopējās algu statistikas. Vienlaikus algu loma reitinga kopējā aprēķinā neliedz samērīgi izmantot šādas nodarbinātības formas, nesamazinot reitingu:

- reitingā tiek salīdzināti vienas nozares uzņēmumi viena reģiona ietvaros – ja šajā reģionā un nozarē ir raksturīgs zems atalgojums, tas tiek ņemts vērā reitingā;
- Algas "ticamības" diapazons vidējai algai "A" reitinga novērtējumam ir izteikti plašs – 50% no vidējās algas nozares-reģionā. Tas ir pietiekami plašs, lai aptvertu tipveida situācijas, kad darbinieks saņem mazāku atalgojumu: studentu, pensionāru un jaunu māmiņu nodarbināšana. Kā rāda darba devēju ziņojumu statistikas dati, lai aptvertu visas šīs situācijas (atkarībā no darbības jomas), pietiktu ar 5%-30% ticamības diapazonu.

Kāpēc algas aprēķinam tiek izmantoti Centrālās statistikas pārvaldes (CSP) dati? Kuri CSP dati tiek izmantoti un kāda ir to metodoloģija.

Izmantojam CSP datus, jo CSP ir uzdevums noteikt darba samaksas lielumu valstī. CSP datiem ir daudz lielākā ticamība, jo nosakot vidējo darba algu, CSP pielieto izlases apsekojuma un administratīvus datu avotus.

Tiek izmantoti CSP dati par strādājošo mēneša vidējo bruto darba samaksu pa darbības veidiem reģionos par 2023. gada otro ceturksni:

https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_EMP_DS_DSV/DSV051c

Aprēķināšanas metodoloģija ir aprakstīta sadaļā "Metadati un piezīmes".

Praktiskie jautājumi

Vai deklarāciju precizēšana ietekmēs reitinga sadaļu, kas attiecas uz savlaicīgu deklarāciju iesniegšanu?

Deklarāciju precizējumu iesniegšanas datums reitinga novērtējumu neietekmē.

Deklarāciju un pārskatu iesniegšanas rādītāja novērtēšanai tiek ņemta vērā deklarāciju un pārskatu pirmreizējā iesniegšanas termiņa ievērošana.

Kā novirze no atskaišu iesniegšanas datuma – pagarinājums EDS tehnisku nepilnību dēļ – ietekmēs reitingu?

Ja nodokļu maksātājs nevar iesniegt deklarāciju vai pārskatu EDS tehniskas kļūdas vai nepieejamības dēļ, VID informācijas sistēmās tiek veiktas attiecīgas izmaiņas deklarāciju un pārskatu iesniegšanas termiņa pagarināšanai, tādējādi nodokļu maksātāja reitings netiek ietekmēts.

Kā reitingu ietekmē atskaišu iesniegšanas un nodokļu samaksas termiņi brīvdienās – vai iesniegšanas termiņš tiek automātiski pagarināts uz nākamo darbdiedu?

Ja nodokļa deklarācijas iesniegšanas termiņš vai nodokļu samaksas termiņš iekrīt brīvdienā vai svētku dienā, tad par nodokļa deklarācijas iesniegšanas termiņu un nodokļu maksāšanas termiņu ir uzskatāma pirmā darbdiens pēc brīvdienas (svētku dienas). Šādu kārtību paredz tiesību akti.

Kā ir attiecībā pret jaundibinājumiem, vai ir kādas atlaides vērtējumā?

Saskaņā ar nodokļu maksātāja reitinga noteikšanas kritērijiem par jaundibinātiem uzņēmumiem tiek uzskatīti uzņēmumi, kuri ir reģistrēti pēdējo sešu mēnešu periodā pirms reitinga noteikšanas datuma. Šiem uzņēmumiem tiek noteikts reitings "J" (Jaunreģistrēts nodokļu maksātājs), kas ir neitrāls vērtējums. Tomēr uzņēmums savā profilā EDS Nodokļu maksātāja reitinga sadaļā "Rādītāji" var iepazīties ar esošajiem riskiem, kas tam jau ir konstatēti un iespējams nākotnē (pēc sešiem mēnešiem) varēs ietekmēt nodokļu maksātāja reitingu.

Individuālās situācijas

Lai saņemtu skaidrojumu par katru konkrēto gadījumu, aicinām individuāli konsultēties ar VID:

- uzdodot savu jautājumu rakstiski EDS sadaļas "Sarakste ar VID", kategorijā "Nodokļu maksātāju reitings";
- zvanot uz īpašo reitinga tālruni +37167120022.

Precīzi atbildēt par individuālās situācijām iespējams, tikai aplūkojot konkrētā uzņēmuma reiting datus, zemāk sniegti vispārīgi skaidrojumi par semināra laikā minētajām individuālajām situācijām.

Kā var būt situācija, ka pārskatā ir atbilstība Darba samaksa > 80% no nozares vidējās, bet reitingā algas "sarkanas", jo darbinieks strādā 1/2 slodzi.

Nodokļu maksātāju reitinga vajadzībām tiek vērtēts vidējās darba samaksas rādītājs uzņēmumā. Darba samaksas novērtējums būs ar sarkanu novērtējumu, ja uzņēmuma mēneša vidējā darba samaksa:

- ir mazāka vai vienāda ar valstī noteikto minimālās mēneša darba algas apmēru;
- ir mazāka vai vienāda ar 50% no mēneša vidējās darba samaksas attiecīgajā nozarē un reģionā (salīdzinājumā ar CSP datiem par strādājošo mēneša vidējo bruto darba samaksu pa darbības veidiem reģionos par 2023. gada otro ceturksni:

https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_EMP_DS_DSV/DSV05_1c);

- nepārsniedz 25% no vidējās darba samaksas privātajā sektorā valstī (salīdzinājumā ar CSP datiem par strādājošo mēneša vidējo bruto darba samaksu valstī 2023. gada otrajā ceturksnī:

Lai saņemtu skaidrojumu par konkrēto gadījumu, aicinām jūs individuāli konsultēties ar VID:

- uzdodot savu jautājumu rakstiski EDS sadaļas "Sarakste ar VID", kategorijā "Nodokļu maksātāju reitings";
- zvanot uz īpašo reitinga tālruni +37167120022.

Kāpēc pēc būtības vienādām pilnsabiedrībām ir dažādi novērtējumi?

VID, nosakot nodokļu maksātāja reitingu, izmanto sešas nodokļu saistību izpildi raksturojošo rādītāju kopas. Rādītāju vērtība tiek vērtēta reitinga noteikšanas datumā (piemēram, nodokļu parāda apmērs) vai par noteiktu laika periodu, kas nav mazāks par sešiem mēnešiem (piemēram, darba samaksas līmenis, uzlikto administratīvo sodu summa). Nodokļu maksātāju reitinga noteikšanu veic pēc noteiktiem kritērijiem ("[Kā tiek noteikts reitings – detalizēts skaidrojums](#)") vairākos secīgos atlasēs soļos ar izslēgšanas metodi, proti, uzņēmumus, kuru atlasa sākotnēji un iekļauj kādā no reitinga klasēm, vairs nevērtē turpmākajos atlasēs soļos. Tādējādi pēc būtības vienādām pilnsabiedrībām varētu būt dažādi novērtējumi, jo tas ir atkarīgs no datiem, kādi ir VID rīcībā par katru no šīm pilnsabiedrībām.

Ar konstatētajiem riskiem un to novērtējumu, kā arī ar to paskaidrojumu katrs uzņēmums var iepazīties savā profilā EDS Nodokļu maksātāja reitinga sadaļā "Rādītāji".

Lai saņemtu skaidrojumu par konkrēto gadījumu, aicinām jūs individuāli konsultēties ar VID:

- uzdodot savu jautājumu rakstiski EDS sadaļas "Sarakste ar VID", kategorijā "Nodokļu maksātāju reitings";
- zvanot uz īpašo reitinga tālruni +37167120022.

Pilnsabiedrībai nav darbinieku, jo darbinieki ir SIA, kas ir daļa no pilnsabiedrības. Kāpēc reitingā parādās, ka tiek veikta saimnieciskā darbība, bet darba devēja ziņojumos netiek deklarētas VSAOI?

Šāds paziņojums tiek parādīts, ja uzņēmuma iesniegtajās PVN deklarācijās par vērtēto periodu ir deklarēta kopējā darījumu vērtība, bet darba devēja ziņojumos nav deklarētas aprēķinātās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas. Tātad vērtētajā periodā uzņēmums veica saimniecisko darbību un tās nodrošināšanai tam bija nepieciešami algoti darbinieki, par kuriem izmaksātajiem darba ienākumiem ir jāaprēķina un valsts budžetā ir jāiemaksā algas nodokļi (valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas un iedzīvotāju ienākuma nodoklis).

Ar precīzu informāciju par vērtēto laika periodu konkrētā rādītāja noteikšanai savam reitingam uzņēmums var iepazīties savā profilā EDS nodokļu maksātāja reitinga sadaļā "Rādītāji".

Pilnsabiedrībai ir oranžais brīdinājums par nodokļu deklarēšanas risku novērtējumu ka veikto nodokļu un nodevu iemaksu summa norāda un saimnieciskās darbības aktivitāti. Kā to saprast?

Jautājumā minētais paskaidrojums ir neaktīviem nodokļu maksātājiem (N) un tas informē, ka pēc VID rīcībā esošās informācijas uzņēmums vērtētajā periodā ir veicis nodokļu, nodevu vai soda naudu iemaksas valsts budžetā, no kā izriet, ka uzņēmums veic saimniecisko darbību. Savukārt informācija pēc uzņēmuma nodokļu deklarācijām un pārskatiem liecina, ka uzņēmums saimniecisko darbību neveic vai veic minimāli.

Lai saņemtu detalizētāku skaidrojumu par konkrēto gadījumu, aicinām jūs individuāli konsultēties ar VID:

- uzdodot savu jautājumu rakstiski EDS sadaļas "Sarakste ar VID", kategorijā "Nodokļu maksātāju reitings";
- zvanot uz īpašo reitinga tālruni +37167120022.

Mums 2022.g.jūlijā bija administratīvais sods, kas arī tika uzreiz nomaksāts. Kādēļ reitingā rādās vērtētais periods 01.12.2022.-30.11.2023., kura dēļ esam B kategorijā? Citu pārkāpumu nav.

Pašlaik EDS redzamā nodokļu maksātāju reitinga noteikšanā ir ņemti vērā uzņēmumam piemērotie administratīvie sodi par konstatētajiem pārkāpumiem nodokļu saistību izpildes jomā un tā amatpersonām piemērotie administratīvie sodi par konstatētajiem pārkāpumiem nodokļu saistību izpildes jomā amatpersonas vadītajā uzņēmumā par periodu no 2022. gada 1. decembra līdz 2023. gada 30. novembrim (kā pareizi ir norādīts jautājumā). Tādējādi 2022. gada jūlijā piemērotais administratīvais sods neietekmēja reitinga novērtējumu un par pamatu reitinga B novērtējuma saņemšanai ir informācija par kādu citu pārkāpumu. Lai saņemtu skaidrojumu, izvērtējot konkrēto situāciju, aicinām jūs individuāli sazināties ar VID:

- uzdodot jautājumu rakstiski EDS sadaļas "Sarakste ar VID", kategorijā "Nodokļu maksātāju reitings";
- zvanot uz īpašo reitinga tālruni +37167120022.

Kāpēc, ja ir nodokļu nomaksas grafiks par iepriekšējo periodu, bet jau vairāk nekā 6 mēnešus nodokļu samaksa ir savlaicīga, iesk. nodokļus pēc grafika, ir sarkans rādītājs?

Nodokļu maksātāju reitinga noteikšanā attiecībā uz nodokļu saistību izpildes rādītāju kopu vērtē nodokļu samaksas savlaicīgumu, nodokļu parāda apmērs, kā arī piešķirto nodokļu samaksas termiņa pagarinājumu ievērošanu (samaksu pēc grafika) un VID veiktās nodokļu parādu piedziņas darbības. Ar konstatētajiem riskiem, to novērtējumu un paskaidrojumu, kā arī ar precīzu informāciju par izmantoto datu un informācijas laika periodu konkrētā rādītāja noteikšanai savam reitingam uzņēmums var iepazīties savā profilā EDS Nodokļu maksātāja reitinga

sadaļā "Rādītāji", kurā pie katras rādītāju kopas tiek norādīti rādītāja vērtējumu skaidrojoši kritēriji un atsevišķos gadījumos ir pieejami arī pārskati ar detalizētu informāciju par konkrētu kritēriju.

Lai saņemtu skaidrojumu, izvērtējot konkrēto situāciju, aicinām jūs individuāli sazināties ar VID:

- uzdodot jautājumu rakstiski EDS sadaļas "Sarakste ar VID", kategorijā "Nodokļu maksātāju reitings";
- zvanot uz īpašo reitinga tālruni +37167120022.

Par nodokļa deklarāciju termiņa iesniegšanu: iesniedzam precīzos datumos pēc noteikumiem, bet reitingā rādās 2 pozīcijas, piemēram iesniegš. dat. 17., saņemš. dat. 20. un rāda, ka kavētas 2 d. Kāpēc?

Nodokļu maksātāju reitinga noteikšanā tiek ņemti vērā nodokļu un informatīvo deklarāciju un pārskatu iesniegšanas termiņi, ievērojot nodokļu likumos noteikto, kā arī gadījumi, kad VID EDS nodokļu maksātājs nevarēja iesniegt deklarāciju, piemēram, EDS tehniskas kļūdas dēļ.

Lai saņemtu skaidrojumu par šo konkrēto gadījumu, aicinām jūs individuāli konsultēties ar VID:

- uzdodot savu jautājumu rakstiski EDS sadaļas "Sarakste ar VID", kategorijā "Nodokļu maksātāju reitings";
- zvanot uz īpašo reitinga tālruni +37167120022.

Man jaunais uzņēmums ir atzīts par neaktīvu, jo reģistrēts 2022. gada oktobrī, bet 2023. gadā bija darbība. Tas būs redzams 2023. gada pārskatā. Vai VID savu kļūdu labos?

Nodokļu maksātāju reitings ir VID redzējums par uzņēmumu nodokļu saistību izpildi un tas nav uzņēmuma saimnieciskās darbības reitings, līdz ar to, nosakot uzņēmuma piederību nodokļu maksātāja reitinga līmenim, VID vērtē aprēķinātos un veiktos nodokļu maksājumus nevis saimnieciskās darbības aktivitātes apmērus. VID vērtējumā neaktīvi nodokļu maksātāji ir tādi uzņēmumi, kuriem iesniegtajās deklarācijās un pārskatos par pēdējiem sešiem mēnešiem deklarētā iemaksai valsts budžetā aprēķināto nodokļu kopsumma nepārsniedz 750 EUR un izpildās vismaz viena no tālāk minētajām kritēriju grupām:

- uzņēmumi izslēgti no VID PVN maksātāju reģistra sakarā ar to, ka neveic saimniecisko darbību.
- uzņēmumi vienlaikus izpildās šādi kritēriji:
 - nav deklarēti darba ienākumi;
 - nav faktisko nodokļu ieņēmumu vai faktisko nodokļu ieņēmumu kopsumma nepārsniedz 150 EUR;
 - PVN deklarācijās par vērtēto periodu deklarētā kopējās darījumu vērtība nepārsniedz 750 EUR (PVN grupu dalībniekiem tiek vērtēta

deklarēto darījumu par preču piegādēm un sniegtajiem pakalpojumiem iekšzemē un Eiropas Savienības (ES) teritorijā, kā arī eksporta darījumu kopsumma).

Katra nodokļu maksātāja reitinga līmeņa kritēriji ir aprakstīti VID tīmekļvietnes sadaļas "Nodokļu maksātāja reitinga sistēma" punktā "Kā tiek noteikts reitings – detalizēts skaidrojums".

Lai saņemtu skaidrojumu par šo konkrēto gadījumu, aicinām jūs individuāli konsultēties ar VID:

- uzdodot jautājumu rakstiski EDS sadaļas "Sarakste ar VID", kategorijā "Nodokļu maksātāju reitings";
- zvanot uz īpašo reitinga tālruni +37167120022.

Kādēļ A reitinga uzņēmumam tikai par 1 kavētu atskaiti gada laikā ir sarkans deklarāciju iesniegšanas reitings?

Lai uzņēmums rādītājā "Deklarāciju un pārskatu iesniegšanas rādītājs" saņemtu augstāko novērtējumu (zaļā krāsā) tam par pēdējiem sešiem mēnešiem ir jābūt laicīgi iesniegtām visām deklarācijām un pārskatiem (ir pieļaujama viena dokumenta iesniegšanas termiņa kavēšana līdz piecām dienām), kā arī jābūt iesniegtam gada pārskatam par pēdējo taksācijas gadu. Vidējo rādītāja novērtējumu (oranžā/dzeltenā krāsā) uzņēmums var saņemt, ja tam par pēdējiem sešiem mēnešiem nav iesniegta viena deklarācija vai pārskats un kavēti iesniegtajām deklarācijām un pārskatiem ir neliels dienu kavējums. Pārējos gadījumos uzņēmumam būs zems rādītāja "Deklarāciju un pārskatu iesniegšanas rādītājs" vērtējums (sarkanā krāsā).

Lai saņemtu skaidrojumu par šo konkrēto gadījumu, aicinām jūs individuāli konsultēties ar VID:

- uzdodot savu jautājumu rakstiski EDS sadaļas "Sarakste ar VID", kategorijā "Nodokļu maksātāju reitings";
- zvanot uz īpašo reitinga tālruni +37167120022.

Uzņēmums, kurš 10 gadus nodokļus vienmēr nomaksājis, novembra mēnesī aizmirsa samaksāt (1x 10 gadu laikā) un viņam ir sarkana pazīme nodokļu nomaksā. Vai nevajadzētu skatīties, cik bieži nemaksā?

Nodokļu maksātāju reitingā viens no nodokļu saistību izpildes rādītāja novērtējumu ietekmējošiem kritērijiem ir aktuālā nodokļu parāda apmērs. Nodokļu jomu reglamentējošajos normatīvajos aktos noteiktie nodokļu samaksas termiņi ir 15 vai 23 dienu laikā pēc taksācijas perioda beigām, savukārt nodokļu maksātāja reitinga rādītāja novērtēšanai nodokļu parāda apmērs tiek novērtēts uz mēneša pēdējo datumu. Līdz ar to uzņēmumiem tiek dots papildu laiks (7-15 dienas) savu nodokļu saistību izpildei attiecībā uz valsts budžetu, t.i. aprēķināto nodokļu samaksai. Ja

uzņēmums turpmāk laicīgi pildīs savas saistības, nodokļu saistību izpildes rādītāju novērtējums netiks novērtēts ar zemāko novērtējumu (sarkanā krāsā).

Vispārīga informācija

Ir ļoti nelógiski, ka ir A, kas ir labie un tad jau ir B, kas ir sliktie, jo jāuzlabo saistību izpilde, bet nav nekas vidū, starp tiem.

Uzņēmumi ar "B" novērtējumu nav uzskatāmi par sliktiem, jo šie uzņēmumi kopumā pilda savas saistības ar valsti, tomēr VID vērtējumā nodokļu saistību izpildē šiem uzņēmumiem vienā vai vairākās jomās ir nepieciešami uzlabojumi. Ar konstatētajiem riskiem, to novērtējumu un paskaidrojumu, kurā jomā ir nepieciešami uzlabojumi, uzņēmums var iepazīties savā profilā EDS nodokļu maksātāja reitinga sadaļā "Rādītāji". Attiecībā uz nodokļu saistību izpildi negatīvi ir vērtējami uzņēmumi ar "C" novērtējumu, jo tiem nodokļu saistību izpildē ir konstatēti būtiski pārkāpumi.

Statistika ir briesmīga, jo B ir 43,20%, bet tas ir nelógisku nosacījumu dēļ.

No visiem uzņēmumiem, kuriem noteikts nodokļu maksātāja reitings uz 01.12.2023., uzņēmumi ar "A" novērtējumu ir 17,7 %, bet tie 2023. gada 11 mēnešos bija nodrošinājuši 86,7% no nodokļu ieņēmumiem un 71% no darba vietām. Savukārt uzņēmumi ar "B" novērtējumu, kuru skaitliskais īpatsvars, lai arī ir salīdzinoši liels – 43,2%, ir nodrošinājuši tikai 13,2 % nodokļu ieņēmumu un 27,7% darba vietu. Turklāt uzņēmumu ar "B" novērtējumu nodokļu parāda īpatsvars bija 58,7% no kopējā uzņēmumu, kuriem noteikts nodokļu maksātāja reitings, veidotā parāda.

Puse no šī brīža B kategorijas uzņēmumiem pēc būtības ir A kategorijā jāieliek

Nodokļu maksātāju reitings ir VID kā par nodokļu administrēšanu atbildīgās galvenās valsts iestādes redzējums par uzņēmumu nodokļu saistību izpildi. Nodokļu maksātāja reitinga mērķis ir sniegt novērtējumu par uzņēmumu kā nodokļu maksātāju nevis novērtēt uzņēmumu kā darba devēju vai kā citādi. Tādējādi VID veidotā nodokļu maksātāju reitinga kontekstā tā rādītāji tiek vērtēti no nodokļu aprēķināšanas un deklarēšanas pareizības, kā arī no šo nodokļu samaksas pilnīguma aspekta.

Lai uzņēmums saņemtu "A" novērtējumu, tam nevar būt būtiski riski nodokļu saistību izpildē. "B" līmeņa uzņēmumiem ir konstatēti viens vai vairāki būtiski riski nodokļu saistību izpildē un līdz ar to tie neatbilst "A" līmenim. Ar katra nodokļu maksātāja reitinga līmeņa kritērijiem iespējams iepazīties VID tīmekļvietnes sadaļas "Nodokļu maksātāja reitinga sistēma" punktā "[Kā tiek noteikts reitings – detalizēts skaidrojums](#)".

Kuras asociācijas piedalījās reitinga algoritmu izstrādāšanā?

Tā kā VID kā nodokļu administrācijas pienākumi ir nodrošināt, lai nodokļu maksātāji ievēro nodokļu (nodevu) likumus, kontrolēt nodokļu, nodevu, kā arī citu valsts noteikto maksājumu aprēķināšanas un maksāšanas pareizību un kontrolēt nodokļu (nodevu), kā arī citu valsts noteikto maksājumu parādus, tad nodokļu maksātāju reitinga algoritmu izstrādāšana tika uzticēta VID kā par nodokļu administrēšanu atbildīgajai galvenajai valsts iestādei.

Vai reitingam ir veikta neatkarīga ekspertīze?

Tā kā VID kā nodokļu administrācijas pienākumi ir nodrošināt, lai nodokļu maksātāji ievēro nodokļu (nodevu) likumus, kontrolēt nodokļu, nodevu, kā arī citu valsts noteikto maksājumu aprēķināšanas un maksāšanas pareizību un kontrolēt nodokļu (nodevu), kā arī citu valsts noteikto maksājumu parādus, tad nodokļu maksātāju reitinga algoritmu izstrādāšana tika uzticēta VID kā par nodokļu administrēšanu atbildīgajai galvenajai valsts iestādei.